

Værnepligtslov, faaledes, at de halv- og heel- befarne Bornholmere skulde udføre deres Værnepligt i Søværnet, medens de andre skulde indtræde og udtjene deres Værnepligt i Bornholms særlige Væbning. Dette har givet Anledning til Misforståelse navnlig hos Sømandsstanden, som synes, at det er urigtigt, at de alene skulde kommanderes ud i Krigen, som de kalde det, medens de Andre kunne blive hjemme og sidde i Raskelovskrogen. Ja, naar man tager Sagen fra denne Side, kan der vel synes at være nogen Ubillighed deri, men jeg vil gjøre opmærksom paa Forholdenes Forstjellighed i disse to Tilfælde. Søfolkene kunne efter min Mening paa en langt mindre besværlig Maade aftjene deres Værnepligt tilføes, thi der ere de i deres Dont, og jeg vil gaae endnu videre og sige, at efter den Organisationsplan, hvorefter Bornholms Milice bestaaer, kan hverken Milicen eller Søfolkene være tjente med, at disse høre til den; der exerceres nemlig hvert Aar en kort Tid, og de Sømand, der f. Ex. ere paa en Rejse i Middelhavet eller længere borte, kunne ikke være tjente med at blive kommanderede hjem for at exercere, og Milicen kan paa den anden Side heller ikke være tjent med at have saadanne Folk, thi i Praxis har Følgen viist sig at være den, at de som oftest blive borte og slet ikke komme hjem for at gjøre deres Tjeneste; der- ved skeer der en Ubillighed, idet Mange faaledes aldeles unddrage sig Tjenesten baade det ene og det andet Sted, og at Forholdet er faaledes, er beviisligt. Jeg troer derfor rigtignok, at naar man seer hen hertil, stikker Forholdet sig noget forskjelligt for disse to Klasser af Værnepligtiges Vedkommende. Jeg har nu hørt, at den høitærede Justitsminister ogsaa har berørt denne Sag og ligesom givet det sin Tilslutning, at der i saa Henseende burde herske Eenhed, og at vi Alle burde have lige god Ret i Henseende til Værnepligten, men jeg troer dog, at det ikke er fuldkommen godtgjort, at der ikke skulde være nogen Grund til at gjøre Forstjæl.

22. Martz.

Hvad den foreliggende Adresse angaaer, der har givet Anledning til Forespørgselen, er det jo allerede sagt, at den kun har 134 Underskrifter, der ere fra 4 eller 5 Kommuner; det er altsaa ikke noget Udtryk for den almindelige Stemning paa Bornholm. Desuden maa jeg i Forbigaaende tillade mig at sige, at der af alle disse Underskrivere, saavidt jeg kan see, ikke er en eneste Mand, som vilde komme paa Kombattantlisten eller komme med i Krigen, saa at heller ikke i Kraft heraf disse Navne kunne have nogen Betydning, hvor megen Agtelse jeg iøvrigt maa have for de Mænd, der have underskrevet denne Adresse. Der er desuden i denne Tid en Modadresse i Cirkulation paa Bornholm. Det er maaskee beklageligt, at noget Saadant finder Sted, men det er imidlertid Tilfældet; jeg beretter det kun som en Kjendsgjerning. Denne sidstnævnte Adresse er, som bekjendt, ikke kommen til Rigsdagen, men i et privat Brev er der tilsendt mig et Exemplar af den. Ifølge Forretningsordenen kan jeg ikke oplæse den, og vil kun antyde, at den gaaer i stik modsat Retning, i stik bornholmsk Retning i Forhold til den Adresse, der har givet Anledning til denne Forespørgsel. Der næst skal jeg ogsaa tillade mig at bemærke, at den stete Forespørgsel ikke gaaer ganske ud paa det Samme som Adressen, idet nemlig Forespørgeren har anmodet Ministeren om at ville bevirke en saadan Forandring i § 8 af Værnepligtsloven.

Formanden: Jeg skulde dog bemærke, at det jo ikke er Adressen, der skal behandles, saa at det er ligegyldigt, i hvilket Forhold Forespørgselen staaer til Adressen. Adressen er kun paaberaabt som et Vidnesbyrd om Stemningen paa Bornholm; men det er ikke Adressen, der er til Forhandling.

Dan: Det er heller ikke min Mening at forhandle om Adressen; men jeg troer, at Forespørgselen staaer i en saadan Forbindelse med Adressen, at jeg ikke ganske kan undgaae